

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

گزارش کارشناسی

موضوعات مورد بررسی دیمت و هشتمین دیمت و نهمین

جلسه شورای نگهبان در سال ۱۳۹۰

کد گزارش: ۹۰۰۲۶

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰/۰۷/۲۶

شناسنامه گزارش

موضوع:

گزارش کارشناسی

موضوعات مورد بررسی در بیست و هشتمین و بیست و نهمین

جلسه شورای نگهبان در سال ۱۳۹۰

تهیه کننده: مرکز تحقیقات شورای نگهبان

ناظر علمی: معاون پژوهشی

شماره گزارش: ۹۰۰۰۲۲

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۰/۰۷/۲۶

فهرست مطالب

- ۱- لایحه آیین دادرسی کیفری (مواد ۱۱۱ الی ۱۲۷)..... ۲
- ۲- لایحه تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی ۵
- ۳- لایحه عضویت ایران در اتحادیه بین المللی نمایندگان عروسی ۱۱
- ۴- لایحه عضویت ایران در آژانس جهانی مبارزه با زورافزایی ۱۴
- ۷- لایحه عضویت ایران در طرح همکاری بازرسی امور دارویی (PIC/S) ۱۸
- ۸- اساسنامه سازمان منطقه آزاد تجاری - صنعتی ماکو ۲۱
- ۹- اصلاح اساسنامه شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران ۲۲

۱- لایحه آیین دادرسی کیفری (مواد ۱۱۱ الی ۱۲۷)

ماده (۱۱۱)

این مسأله متضمن آن است که پرونده در حال رسیدگی در اجرای احکام کیفری، برای رسیدگی در مورد اعتراض شخص ثالث به دادگاه حقوقی ارجاع شود، که موجب برهم زدن نظم حقوقی و قضایی می‌شود. اساساً دادگاه حقوقی هیچ ارتباطی با اجرای احکام کیفری نداشته و عملاً موجب مغایرت با سیاست‌های کلی قضائی نظام در زمینه تضمین عدالت و تأمین حقوق فردی و اجتماعی همراه با سرعت و دقت و مغایرت با بند ۱۴ اصل سوم قانون اساسی می‌باشد که بیان می‌دارد دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است همه امکانات خود را برای تأمین حقوق همه جانبه افراد از زن و مرد و ایجاد امنیت قضایی عادلانه برای همه و تساوی عموم در برابر قانون به کار برد.

ماده (۱۱۸)

از یک طرف، قاعده حقوقی آن است که دادگاهی صلاحیت دارد که جرم در محل حوزه قضایی آن واقع شده است و این قاعده به دلیل آن است که علی‌القاعده اکثر دلایل و ادله جرم در محل وقوع آن کشف می‌گردد و از این جهت بهترین دادگاه صالح، همان دادگاه محل وقوع جرم است، از طرف دیگر مکلف کردن بازپرس به سعی در کشف محل وقوع جرم در طول تحقیقات موجب اطاله دادرسی می‌گردد که مغایر سیاست‌های کلی نظام است.

ماده (۱۱۹)

تذکر: از عبارت «استماع شهادت شهود و مطلع» در این ماده به نظر می‌رسد که برای اظهارات مطلع ارزش شهادت قائل شده‌است در حالی که اظهارات مطلع ارزش شهادتی ندارد، لذا از این جهت دارای ابهام می‌باشد و باید به صورت «استماع اظهارات مطلع» اصلاح گردد.

ماده (۱۲۳)

الف - قسمت اخیر ماده با توجه به اینکه فعل مضارع «درخواست نمایند» در مقام انشاء افاده امر می‌کند، الزام بازپرس به پذیرش نظر شاکی یا متهم واجد ایراد است و موجب اطاله دادرسی می‌شود و از این جهت مغایر سیاستهای کلی نظام است.

ب - الزام بازپرس به تحقیق یا معاینه محل بر حسب درخواست متهم یا شاکی، مغایر با استقلال مقام قضایی است.

ماده (۱۲۵)

تبصره ماده که مقرر داشته است «هرگاه حضور متهم یا سایر اشخاصی که در امر کیفری شرکت دارند در هنگام معاینه محل ضروری باشد، مکلفند به دستور بازپرس در محل حاضر شوند»؛ عبارت «سایر اشخاصی که در امر کیفری شرکت دارند»، از آنجا که مشخص نیست منظور شرکای جرم است یا افراد دخیل در پرونده کیفری اعم از شاکی یا مدعی خصوصی و ...؛ واجد ابهام است.

ماده (۱۲۷)

الف) به نظر می‌رسد صرفاً در مواردی که رسیدگی براساس شکایت شاکی باشد و شاهدهی را معرفی نماید که دادگاه علم به شاهد گرفتن او در هنگام وقوع جرم داشته باشد و یا احقاق حق متوقف به شهادت شاهدهی باشد که دادگاه علم به شاهد بودن وی دارد و یا تحقیق بر اساس ارتباط جرم با امنیت عامه و نظم عمومی باشد، احضار شاهد شرعاً جایز است و فقط در این صورت احضار و نهایتاً جلب وی امکان پذیر خواهد بود. نظرات شورا در سال ۶۶ و ۷۸ موید این نظر می‌باشد

ب) نظر شورا در سال ۱۳۶۶: اگر رسیدگی بر اساس شکایت شاکی باشد و شاهدهی را معرفی نماید که دادگاه علم به شاهد بودن او در هنگام وقوع جرم داشته باشد یا تحقیق بر اساس ارتباط جرم با امنیت عامه و نظم عمومی باشد احضار شاهد جایز است و بصورت فوق باید اصلاح گردد.

ج) نظر شورا در مواد ۸۱ و ۸۲ لایحه مصوب سال ۷۸: اگر رسیدگی بر اساس شکایت شاکی باشد و شاهدهی را معرفی نماید که دادگاه علم به شاهد گرفتن او در هنگام وقوع جرم داشته باشد و یا احقاق حق متوقف به شهادت شاهدهی باشد که دادگاه علم به شاهد بودن وی دارد و یا تحقیق بر اساس ارتباط جرم با امنیت عامه و نظم عمومی باشد، احضار شاهد جایز است. و دو ماده مذکور باید به این نحو اصلاح شوند.

۲- لایحه تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی

۱- مقدمه توجیهی، ضرورت‌ها و اهداف

به موجب مقررات اصلاحات اراضی، مزارع شش دانگ بین کشاورزان به قطعات مختلف تقسیم شد و طی مراحل اجرایی به صورت مشاع انتقال ولی به صورت قطعات مفروز به تصرف آنان داده شد، سپس با گسترش شهرها اکثر مزارع نزدیک شهرها در محدوده شهرها قرار گرفت و بر اساس نیاز مردم تبدیل به واحدهای مسکونی شد و چون افزای قطعات مذکور به دلیل موانع قانونی امکان نداشت، لذا با قولنامه عادی مورد معامله قرار می‌گرفت. اگرچه این معاملات مشروع بود ولی فاقد سند رسمی بود که این امر علاوه بر ایجاد بی‌نظمی حقوقی و نپرداختن حقوق دولتی موجب تزلزل و خلل در نظام مالکیت اموال غیر منقول شده بود. لذا در راستای تثبیت مالکیت خریداران مذکور و صدور سند مالکیت مفروزی جهت مالکان مشاعی و سر و سامان دادن به املاک فاقد سند رسمی و جلوگیری از بی‌نظمی اجتماعی و اقتصادی و رسمیت دادن به مالکیت مشروع افراد، لایحه مذکور ارائه شده است.

۲- سابقه لایحه

اولین قانون در این زمینه جهت ساماندهی موضوع یاد شده در سال ۱۳۶۵ تحت عنوان قانون اصلاح و حذف موادی از قانون ثبت اسناد و املاک مصوب ۱۳۱۰ و

اصلاحات بعدی آن با اعمال اصلاحاتی در مواد ۱۴۷ و ۱۴۸ قانون ثبت به تصویب مقنن رسید. در سال ۱۳۶۶ مهلت اجرای قانون به مدت یک سال دیگر تمدید شد. سپس در سال ۱۳۷۰ قانون مذکور اصلاح شد و مجدداً مقنن در تبصره (۳) ماده واحده قانون تعیین تکلیف پرونده های معترضی ثبتی که فاقد سابقه بود و یا اعتراض آنها در مراجع قضائی از بین رفته است - مصوب ۱۳۷۳ - مهلت اجرای قانون را دو سال دیگر تمدید کرد. در نهایت بر اساس ماده واحده قانون تمدید مدت مواد اصلاحی (۱۴۷) و (۱۴۸) قانون ثبت اسناد و املاک کشور - مصوب ۱۳۷۸ - مهلت اجرای قانون تا پنج سال دیگر تمدید شد.

پس از انقضای مهلت های قانونی (۱۳۸۳/۸/۱۸)، در سال ۱۳۸۶ دو طرح توسط نمایندگان جهت تمدید مهلت اجرای قانون به شرح زیر به مجلس ارائه شده است:

- ۱- طرح اصلاح قانون اصلاح و حذف موادی از قانون ثبت اسناد و املاک و الحاق موادی به آن مصوب ۱۳۷۰ و اصلاحیه های بعدی آن
- ۲- طرح تمدید زمان مواد اصلاحی (۱۴۷) و (۱۴۸) قانون ثبت اسناد و املاک. در نهایت به دلیل تقاضاهای مکرر افراد ذی نفع به منظور تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان های فاقد سند رسمی، لایحه مذکور از سوی دولت به مجلس ارائه شد که واجد ویژگی های زیر است:

الف - شمول لایحه به ساختمان های احداثی و عدم شمول آن به اراضی محصور و

فاقد اعیانی

ب - عضویت مسئولان ادارات راه و شهر سازی و جهاد کشاورزی در هیئت حل

اختلاف به منظور پیشگیری از تضییع حقوق دولت در اراضی ملی و دولتی

ج - مستثنی شدن اراضی و املاک ملی و دولتی از شمول لایحه با هدف جلوگیری

از تجاوز به اراضی و املاک ملی و دولتی

۳- قوانین و مقررات مرتبط

الف - قانون جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب فنی،

اقتصادی - مصوب ۱۳۸۳-

ب - قانون منع فروش و واگذاری اراضی فاقد کاربری مسکونی برای امر مسکن به

شرکت های تعاونی مسکن و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی - مصوب ۱۳۸۱ -

ج - قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ ها - مصوب ۱۳۷۴ و اصلاحات آن - مصوب ۱۳۸۵

د - قانون افراز و فروش املاک مشاع - مصوب ۱۳۵۷ -

ه - لایحه قانونی حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها - مصوب ۱۳۵۹ - و

اصلاحات بعدی آن - مصوب ۱۳۸۷-

و - قانون تملک آپارتمان ها - مصوب ۱۳۴۳ - و اصلاحات بعدی آن - مصوب ۱۳۷۶

ز - قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی - مصوب ۱۳۸۹ -

ح - قانون ثبت اسناد و املاک کشور - مصوب ۱۳۱۰ - و اصلاحات بعدی آن

۴ - اظهار نظر کارشناسی

ماده (۱)

با توجه به اینکه برخی وظایف و صلاحیت های هیئت حل اختلاف دارای ماهیت قضائی می باشد همانند احراز مالکیت که جزء اختیارات قوه قضائیه است، لذا تفویض این امور به هیئت مذکور مغایر اصول ۳۴، ۶۱، ۱۵۶ و ۱۵۹ قانون اساسی است.

تبصره (۲) ماده (۱)

با توجه به اینکه تبصره مزبور، تشخیص شرایط شهود و استماع شهادت را که ماهیت قضائی دارد به هیئت مذکور تفویض نموده است، مبنیاً بر ایراد فوق الذکر مغایر اصول یاد شده است.

ماده (۳)

با عنایت به اینکه هیئت حل اختلاف جزء مراجع شبه قضائی و اداری می باشد و وجود قاضی منتخب رئیس قوه قضائیه در آن نمی تواند به آن وصف دادگاه عمومی بدهد، لذا پیش بینی دادگاه عمومی به عنوان مرجع اعتراض به آرای هیئت مذکور با توجه به صلاحیت دیوان عدالت اداری مندرج در اصل (۱۷۳) قانون اساسی مبنی بر رسیدگی به

شکایات و اعتراضات مردم نسبت به واحدهای دولتی مغایر اصل مذکور است.

ماده (۵)

با توجه به اینکه موضوع بند (ت) ماده (۱) ماهیت قضایی دارد، لذا مبنیاً بر ایراد مندرج در ماده (۱) مغایر موازین شرعی و اصول قانون اساسی در باب صلاحیت های قوه قضائیه است.

تبصره (۴) ماده (۶)

صدور سند مالکیت برای اموال غیر منقولی که بعد از پیروزی انقلاب اسلامی متقاضی ثبت به صورت غیر قانونی و غیر شرعی اقدام به تصرف آنها نموده است، مغایر اصل (۴۵) و بند (۱۴) اصل (۳) قانون اساسی است.

ماده (۷)

شق دوم ماده (۷) که اجازه می دهد در صورت عدم مراجعه مالک یا عدم تأیید مدارک ارائه شده، هیئت، رأی به صدور سند مالکیت اعیان برای مالک نماید، در فرضی که ید متقاضی اعیان غاصبانه باشد، بدون رضایت صاحب عرصه، خلاف اصول (۴۰)، (۴۶) و (۴۷) قانون اساسی است.

مواد (۹) و (۱۰)

فلسفه وجودی مواد (۹) و (۱۰) با ماده (۲) در تعارض است، زیرا معلوم نیست چرا

در ماده (۲) اراضی دولتی، ملی، منابع طبیعی و موات از شمول این قانون مستثنی شده اند و در مواد (۹) و (۱۰) حاکمیت این قانون در مورد اراضی موقوفه و شهرداری ها و مؤسسات عمومی غیر دولتی (مثل بنیاد شهید و کمیته امداد) پذیرفته شده است. لذا مواد مذکور، موجب تبعیض ناروا است و از این جهت مغایر بند (۹) اصل (۳) قانون اساسی است و با عنایت به اینکه اموال مؤسسات عمومی غیر دولتی جزء انفال محسوب می‌شود، بنابراین ماده (۱۰) مغایر اصل مذکور است.

ماده (۱۵)

عبارت «سایر موارد» از آن جهت که ممکن است شامل امور تقنینی نیز شود، اطلاق آن مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی است.

تبصره (۱) ماده (۱۷)

چون حساب مربوط، تصریحی به خزانه کل کشور ندارد و ممکن است حسابی غیر از خزانه باشد، لذا عدم تصریح به خزانه مغایر اصل (۵۳) قانون اساسی است.

تبصره (۲) ماده (۱۷)

الف - پرداخت حق الزحمه به اعضای هیئت در مورد کسانی که کارمند دولت هستند و در اثنای انجام وظایف قانونی خویش موظف به حضور و انجام خدمت هستند به دلیل اینکه در قبال آن از دولت حقوق دریافت می‌کنند، مغایر بند (۱۰) اصل (۳)

قانون اساسی می باشد.

ب - نحوه هزینه کرد به موجب آیین نامه با عنایت به اینکه بر اساس اصل (۵۳) قانون اساسی همه پرداخت‌ها در حدود اعتبارات مصوب، به موجب قانون انجام می‌گیرد، لذا مغایر اصل یاد شده است.

ماده (۱۸)

الف - اطلاق عبارت «نحوه رسیدگی» از آن جهت که متضمن امور تقنینی از جمله نحوه احراز اصالت اسناد و اعتبار شهادت شهود است، لذا مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی است.

ب - با توجه به اینکه سازمان ثبت اسناد و املاک کشور زیر نظر رئیس قوه قضائیه است، لذا تصویب آیین نامه توسط هیئت وزیران مغایر اصل (۱۵۷) قانون اساسی است.

۳- لایحه عضویت ایران در اتحادیه بین المللی نمایندگان عروسی

۱- مقدمه توجیهی، ضرورتها و اهداف

به منظور گسترش حضور فعال جمهوری اسلامی ایران در سازمانها و مجامع بین المللی و بهره گیری از آن در جهت تأمین منافع ملی و تحقق هرچه بیشتر همگرایی منطقه‌ای و بین المللی در راستای اصول و اهداف استراتژیک سیاست خارجی کشور و بهره گیری از آخرین دستاوردهای علمی و تکنولوژیکی، لایحه مذکور جهت تصویب

تقدیم مجلس شورای اسلامی شده است.

۲- سابقه لایحه

الف - لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در اتحادیه بین المللی نمایشگران عروسکی در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۵ هیأت وزیران به شرح زیر تصویب و به مجلس شورای اسلامی تقدیم شد:

ماده واحده - به دولت اجازه داده می شود در " اتحادیه بین المللی نمایشگران عروسکی " عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط و یا کمک، اقدام نماید. تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت بر عهده دولت است.

ب - لایحه مذکور عیناً در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی تصویب شد.

ج - شورای نگهبان نسبت به مصوبه یاد شده به شرح زیر اظهار نظر نمود:

۱- نظر به اینکه طبق اصل ۸۰ قانون اساسی پرداخت کمک در هر مورد باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد، لذا متن ماده واحده از این جهت مغایر اصل مذکور شناخته شد.

۲- لازم به تذکر است چون ضمیمه ارسالی لایحه در اوراق غیر رسمی و بدون تعیین تعداد مواد و تبصره های مصوب و فاقد امضاء می باشد، ضروری است ماده واحده و متن کنوانسیون و ضمیمه آن به طور رسمی تنظیم و در انتهای آن مراتب تصویب در

مجلس با تعداد مواد ذکر گردد.

۳- همانگونه که در موارد مشابه در نظریات این شورا آمده است اساسنامه موجد این اتحادیه باید به تصویب مجلس محترم شورای اسلامی برسد و آنچه که ارسال شده است به عنوان ضمیمه ماده واحده است و مشخص نیست که به تصویب مجلس محترم رسیده است یا خیر؟ از این جهت ابهام دارد و لازم است متن مصوب مجلس به صورت رسمی برای این شورا ارسال گردد تا اظهار نظر ممکن شود.

۵- پس از انعکاس ایراد شورای نگهبان به دولت توسط مجلس شورای اسلامی، هیأت وزیران لایحه جدید را به شرح زیر در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۱ تصویب و به مجلس شورای اسلامی ارائه نمود:

ماده واحده - به دولت اجازه داده می شود در " اتحادیه بین المللی نمایندگان عروسکی " به شرح اساسنامه پیوست عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط اقدام نماید. تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت بر عهده دولت است.

ه- سر انجام مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۷/۲۰ لایحه مذکور را با اصلاحاتی به شرح زیر تصویب نمود:

ماده واحده - به دولت اجازه داده می شود در " اتحادیه بین المللی نمایندگان عروسکی " به شرح اساسنامه پیوست عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت

مربوط، اقدام نماید. تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت بر عهده دولت است.

تبصره - در اجرای اساسنامه ضمیمه این قانون رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷)

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران الزامی است.

۳- اظهار نظر کارشناسی

با توجه به اینکه تعیین وظایف وزارتخانه‌ها به موجب اصل ۱۳۳ قانون اساسی،

ماهیت تقنینی دارد، لذا تعیین و تغییر دستگاه اجرایی توسط دولت، مغایر اصول ۸۵ و

۱۳۳ قانون اساسی است.

۵- لایحه عضویت ایران در آژانس جهانی مبارزه با زورافزایی

۱- سابقه لایحه

الف - لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در آژانس جهانی مبارزه با

دوپینگ در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۵ هیأت وزیران به شرح زیر تصویب و به مجلس

شورای اسلامی تقدیم شد:

ماده واحده - به دولت اجازه داده می‌شود در " آژانس جهانی مبارزه با دوپینگ "

عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط و یا کمک، اقدام نماید. تعیین و

تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت بر عهده دولت است.

ب - مجلس شورای اسلامی لایحه مذکور را در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۸/۲۲ با

اصلاحاتی به شرح زیر تصویب نمود:

ماده واحده - به دولت اجازه داده می‌شود در " آژانس جهانی مبارزه با زورافزایی

(دوپینگ) " عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط و یا کمک، اقدام

نماید. سازمان تربیت بدنی دستگاه اجرایی طرف عضویت است.

ج - شورای نگهبان نسبت به مصوبه یاد شده به شرح زیر اظهار نظر نمود:

نظر به اینکه تصویب عضویت در آژانس جهانی مبارزه با زورافزایی (دوپینگ) مستلزم

تصویب و پذیرش کنوانسیون موجد این آژانس (اساسنامه) می‌باشد و از آنجا که متن

مزبور ضمیمه ماده واحده به این شورا ارسال نگردیده است، مضافاً به اینکه مشخص

نمی‌باشد که متن مورد اشاره به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است یا خیر؟

بنابراین اظهار نظر در خصوص مورد ممکن نبوده، پس از دریافت کنوانسیون موجد

(اساسنامه) مصوب اظهار نظر خواهد شد.

د - در پی ایراد یاد شده مجلس شورای اسلامی، ضمائم لایحه یاد شده را جهت

بررسی و اظهار نظر به شورای نگهبان ارسال کرد.

ه - شورای نگهبان در خصوص ضمائم لایحه به شرح زیر اظهار نظر نمود:

۱- نظر به اینکه طبق اصل ۸۰ قانون اساسی پرداخت کمک در هر مورد باید به

تصویب مجلس شورای اسلامی برسد، لذا متن ماده واحده از این جهت مغایر اصل مذکور شناخته شد.

۲- لازم به تذکر است چون ضمیمه ارسالی لایحه در اوراق غیر رسمی و بدون تعیین تعداد مواد و تبصره‌های مصوب و فاقد امضاء می‌باشد، ضروری است ماده واحده و متن کنوانسیون و ضمیمه آن به طور رسمی تنظیم و در انتهای آن مراتب تصویب در مجلس با تعداد مواد ذکر گردد.

۳- همانگونه که در موارد مشابه در نظریات این شورا آمده است اساسنامه موجد این آژانس باید به تصویب مجلس محترم شورای اسلامی برسد و آنچه که ارسال شده است به عنوان ضمیمه ماده واحده است و مشخص نیست که به تصویب مجلس محترم رسیده است یا خیر؟ از این جهت ابهام دارد و لازم است متن مصوب مجلس به صورت رسمی برای این شورا ارسال گردد تا اظهار نظر ممکن شود.

و - پس از انعکاس ایراد شورای نگهبان به دولت توسط مجلس شورای اسلامی، هیأت وزیران لایحه جدید را به شرح زیر در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۱ تصویب و به مجلس شورای اسلامی ارائه نمود:

ماده واحده - به دولت اجازه داده می‌شود در " آژانس جهانی مبارزه با زورافزایی " به شرح اساسنامه پیوست عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط اقدام

نماید. تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت بر عهده دولت است.

ز - سرانجام مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۷/۲۰ لایحه مذکور را با

اصلاحاتی به شرح زیر تصویب نمود:

ماده واحده - به دولت اجازه داده می‌شود در " آژانس جهانی مبارزه با زورافزایی "

به شرح اساسنامه پیوست عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط اقدام

نماید. تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت بر عهده دولت است.

تبصره - در اجرای اساسنامه ضمیمه این قانون رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷)

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران الزامی است.

۲- اظهار نظر کارشناسی

الف - پذیرش اصول قانون مدنی سوئیس به شرح مندرج در ماده (۱) با موازین

شرعی و اصول قانون اساسی منطبق نیست و محل ایراد و تأمل است.

ب - با توجه به اینکه تعیین وظایف وزارتخانه‌ها به موجب اصل (۱۳۳) قانون

اساسی، ماهیت تقنینی دارد، لذا تعیین و تغییر دستگاه اجرایی توسط دولت، مغایر

اصول (۸۵) و (۱۳۳) قانون اساسی است.

۷- لایحه عضویت ایران در طرح همکاری بازرسی امور دارویی (PIC/S)

۱- سابقه لایحه

الف - لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در طرح همکاری نظارت بر امور دارویی در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۵ هیأت وزیران به شرح زیر تصویب و به مجلس شورای اسلامی تقدیم شد:

ماده واحده - به دولت اجازه داده می‌شود در " طرح همکاری نظارت بر امور دارویی عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط و یا کمک، اقدام نماید. تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت بر عهده دولت است.

ب- مجلس شورای اسلامی لایحه مذکور را در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۸/۸ عیناً تصویب نمود.

ج - شورای نگهبان نسبت به مصوبه یاد شده به شرح زیر اظهار نظر نمود:

نظر به اینکه تصویب عضویت در طرح همکاری نظارت بر امور دارویی مستلزم تصویب و پذیرش کنوانسیون موجد این طرح (اساسنامه) می‌باشد و از آنجا که متن مزبور ضمیمه ماده واحده به این شورا ارسال نگردیده است، مضافاً به اینکه مشخص نمی‌باشد که متن مورد اشاره به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است یا خیر؟ بنابراین اظهار نظر در خصوص مورد ممکن نبوده، پس از دریافت کنوانسیون موجد (اساسنامه) مصوب اظهار نظر خواهد شد.

د - در پی ایراد یاد شده، مجلس شورای اسلامی، ضمائم لایحه یادشده را جهت بررسی و اظهار نظر به شورای نگهبان ارسال کرد.

ه - شورای نگهبان در خصوص ضمائم لایحه به شرح زیر اظهار نظر نمود:

۱- نظر به اینکه طبق اصل ۸۰ قانون اساسی پرداخت کمک در هر مورد باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد، لذا متن ماده واحده از این جهت مغایر اصل مذکور شناخته شد.

۲- لازم به تذکر است چون ضمیمه ارسالی لایحه در اوراق غیر رسمی و بدون تعیین تعداد مواد و تبصره‌های مصوب و فاقد امضاء می‌باشد، ضروری است ماده واحده و متن کنوانسیون و ضمائم آن به صورت رسمی تنظیم و در انتهای آن مراتب تصویب در مجلس با تعداد مواد ذکر گردد.

۳- همانگونه که در نامه قبلی شورای نگهبان آمده است اساسنامه موجد این طرح باید به تصویب مجلس محترم شورای اسلامی برسد و آنچه که ارسال شده است به عنوان ضمیمه ماده واحده است و مشخص نیست که به تصویب مجلس محترم رسیده است یا خیر؟ از این جهت ابهام دارد و لازم است متن مصوب مجلس به صورت رسمی برای این شورا ارسال گردد تا اظهار نظر ممکن شود.

و - پس از انعکاس ایراد شورای نگهبان به دولت توسط مجلس شورای اسلامی،

هیأت وزیران لایحه جدید را به شرح زیر در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۱ تصویب و به مجلس شورای اسلامی ارائه نمود:

ماده واحده - به دولت اجازه داده می شود در " طرح همکاری بازرسی دارویی " به شرح طرح پیوست عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط اقدام نماید. تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت بر عهده دولت است.

ز - سر انجام مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۷/۲۰ لایحه مذکور را با اصلاحاتی به شرح زیر تصویب نمود:

ماده واحده - به دولت اجازه داده می شود در " طرح همکاری بازرسی دارویی " به شرح طرح پیوست عضویت یابد و نسبت به پرداخت حق عضویت مربوط، اقدام نماید. تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت بر عهده دولت است.

۳- اظهار نظر کارشناسی

با توجه به اینکه تعیین وظایف وزارتخانه‌ها به موجب اصل (۱۳۳) قانون اساسی، ماهیت تقنینی دارد، لذا تعیین و تغییر دستگاه اجرایی توسط دولت مغایر اصول (۸۵) و (۱۳۳) قانون اساسی است.

۸- اساسنامه سازمان منطقه آزاد تجاری - صنعتی ماکو

۱- سوابق موضوع

الف - مصوبه اول دولت

ماده ۸ - وظایف و اختیارات مجمع عمومی به قرار زیر است:

۱۲ - تعیین میزان و نحوه اخذ عوارض در محدوده منطقه آزاد تجاری - صنعتی ماکو

ب - ایراد اول شورای نگهبان

اطلاق عبارت «تعیین میزان و نحوه اخذ عوارض» در بند (۱۲) ماده (۸) از حیث

بدون ضابطه بودن ، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.

ج - مصوبه دوم دولت

بند (۱۲) ماده (۸) به شرح زیر اصلاح می شود:

۱۲ - پیشنهاد میزان و نحوه اخذ عوارض در محدوده منطقه آزاد تجاری - صنعتی

ماکو جهت تصویب هیئت وزیران

د - ایراد دوم شورای نگهبان

علی رغم اصلاح به عمل آمده، ایراد شورا در مورد بند (۱۲) ماده (۸) کماکان به قوت خود باقی است.

هـ - مصوبه سوم دولت

بند (۱۲) ماده (۸) حذف می شود.

۲- اظهار نظر کارشناسی

با عنایت به مفاد ماده (۱۰) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۲ - (سازمان هر منطقه می‌تواند با تصویب هیأت وزیران در مقابل انجام خدمات شهری و فراهم نمودن تسهیلات مواصلاتی، بهداشت، امور فرهنگی، آموزشی و رفاهی از اشخاص حقیقی و حقوقی ساکن منطقه عوارض اخذ نماید.)، لذا مصوبه سوم دولت در این راستا تصویب شده است که حذف بند (۱۲) ماده (۸) خللی به صلاحیت دولت در وضع عوارض وارد نمی‌کند، لذا حذف آن ایراد شورای نگهبان را برطرف می‌کند، مگر آنکه شورای نگهبان به اصل صلاحیت دولت در تعیین عوارض ایراد داشته باشد.

۹- اصلاح اساسنامه شرکت مادر تخصصی مدیریت منابع آب ایران

۱- سابقه موضوع

الف - بر اساس ماده (۳۰) اصلاحی اساسنامه سازمان تحقیقات منابع آب (تصویب نامه شماره ۷۶۷۹/ت ۱۹۳۶۹هـ مورخ ۱۳۷۹/۲/۳۱) سازمان، مجاز است بابت سهمی از ارزش ذاتی آب و راهبری و مدیریت منابع آب کشور، درصدی از درآمدهای شرکت‌های آب منطقه‌ای و استانی و سازمان آب و برق خوزستان را به تشخیص وزیر نیرو (ریاست مجمع) و در قالب بودجه سالانه و به منظور تأمین بخشی از هزینه‌های خود دریافت نماید. همچنین با توجه به امکانات فنی و علمی و تحقیقاتی خود خدمات لازم را در زمینه‌های مرتبط با فعالیت سازمان، به سایر دستگاه‌ها و مؤسسات اعم از دولتی یا

خصوصی در قبال حق الزحمه ارائه نماید.

ب - در اساسنامه جدید شرکت مذکور (تصویب نامه شماره ۲۷۳۰/ت ۲۸۲۲۵هـ - مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۰) مفاد ماده مذکور پیش بینی نشد، لذا با توجه به اینکه بر اساس ماده (۳۷) قانون محاسبات عمومی کشور - مصوب ۱۳۶۶ - پیش بینی درآمد و یا سایر منابع تأمین اعتبار در بودجه کل کشور مجوزی برای وصول از اشخاص تلقی نمی گردد و در هر مورد احتیاج به مجوز قانونی دارد، مصوبه جدید از سوی دولت صادر شده است تا بر اساس آن، عملکرد شرکت مذکور و جاهت قانونی پیدا کند.

۲- اظهار نظر کارشناسی

به موجب ماده (۱۱) قانون محاسبات عمومی کشور - مصوب ۱۳۶۶ - از جمله دریافت های دولت، درآمد شرکت های دولتی است که به موجب قانون باید در حساب های خزانه داری کل متمرکز شود، لذا با عنایت به مفاد اصل (۵۳) قانون اساسی که کلیه دریافت های دولت در حساب های خزانه داری کل متمرکز می شود، عدم تصریح به موضوع مذکور (واریز به خزانه) مغایرت قانونی دارد.

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل‌های آینده، که با کمال دقت و قدرت

و خطایف اسلامی و ملی خود را اغماص تحت تأثیر بیخ قدرتی واقع‌شوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون بیخ‌تلا

خط جلوگیری نمایند و بلا لحاظ ضرورت کشور که گاهی با احکام ثانویه و گاهی به ولایت فقیه ارجاشود توجه نمایند.

(سخننامه، ج ۲۲، ص ۴۳۳)

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

تهران - صندوق پستی ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵